

Sygn. akt VII Ka 885/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VII Wydział Karny Odwoławczy

w składzie

Przewodniczący SSO Małgorzata Tomkiewicz

Protokolant st.sekr.sądowy Rafał Banaszewski

przy udziale oskarżyciela publicznego - Prokuratora Prok. Okręg. Janusza Płońskiego

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2015 r

sprawy **W. K.**

obwinionego o wykroczenie z art. 96§3 kw w zw z art. 78 ust 4 i 5 Ustawy Prawo o ruchu drogowym

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku II Wydziału Karnego

z dnia 6 lipca 2015 sygn. akt II W 1579/14

I.zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że obwinionego W. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu uniewinnia;

II.kosztami procesu za obie instancje obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VII Ka 885/15

UZASADNIENIE

W. K. został obwiniony o to, że od dnia 10.12.2013 roku do 12.08.2014 roku w miejscowości W. nie wskazał osoby, której w dniu 2013-11-04 roku o godzinie 12:03:05 w miejscowości B. (...) powierzył do kierowania pojazd marki A. o numerach rejestracyjnych (...). Kierujący tym pojazdem jadąc z prędkością 71/50km/h przekroczył dozwoloną prędkość o 21km/h. Brak informacji, aby pojazd został użyty wbrew jego woli. Tak opisany czyn oskarżyciel publiczny, (...) w G., zakwalifikował jako wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 78 ust. 4 i 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Wyrokiem zaocznym z dnia 06 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Giżycku uznał obwinionego W. K. za winnego popełnienia zarzucanego czynu, i za to na zasadzie art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 24 § 1 k.w. skazał go na karę grzywny w wysokości 150 złotych, w pkt II zasądzając od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 złotych tytułem opłaty sądowej i zryczałtowanych kosztów postępowania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obwiniony, zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości. Z treści środka odwoławczego pochodzącego od podmiotu, który nie jest profesjonalistą, można wywnioskować, iż stawia on następujące zarzuty:

- błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na jego treść, polegającego na uznaniu, że obwiniony nie wskazał osoby, której rzekomo miał powierzyć do kierowania samochód marki A. o nr rej. (...),

- obraży prawa materialnego, tj. art. 96 § 3 k.w. poprzez uznanie, że obwiniony, który w lipcu 2011 roku sprzedał pojazd marki A. o nr rej. (...), nie będąc jego właścicielem ani posiadaczem, miał obowiązek wskazania osoby, której pojazd ten miał zostać powierzony do kierowania w dniu 04 listopada 2013 roku.

Nadto obwiniony dołączył do apelacji nowe dowody w postaci umowy kupna-sprzedaży samochodu z dnia 07 lipca 2011 roku oraz dowodu dokonania przez nabywcę pojazdu w dniu 27 października 2011 r. wpłaty na rachunek Urzędu Skarbowego w M., tytułem należnego podatku od czynności cywilnoprawnych.

W oparciu o powyższe zarzuty obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, faktycznie domagając się jego zmiany poprzez uniewinnienie go od popełnienia zarzuconego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obwinionego zasługuje na uwzględnienie.

Przed przystąpieniem do omawiania poszczególnych zarzutów podniesionych w środku odwoławczym należy nadmienić, że Sąd odwoławczy dostrzegł konieczność oceny, czy w niniejszej sprawie nie doszło do zaistnienia negatywnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, o której mowa w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.ow. oraz art. 5 § 1 pkt 9 k.p.o.w. Z notatki urzędowej z dnia 16 września 2015 r. (k. 56) oraz uchwały Rady Gminy G. z dnia 26 lutego 2015 roku wynika, że (...) w Gminie G. została rozwiązana z dniem podjęcia tej uchwały. Sąd odwoławczy doszedł jednak do wniosku, że wniesiona skarga zachowuje swoją aktualność pomimo likwidacji uprawnionego podmiotu, zaś zapewnieniu uczestniczenia w rozprawie odwoławczej oskarżyciela publicznego czyni zadość zawiadomienie o niej prokuratora. Jest on uprawniony do oskarżania w każdej sprawie o wykroczenie, zaś jego udział wyłącza działanie w sprawie innego oskarżyciela (art. 18 § 1, 2 i 3 k.p.o.w.).

Sąd odwoławczy uznał przedstawione przez skarżącego nowe dowody za dopuszczalne w rozumieniu art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.o.w., albowiem Sąd pierwszej instancji nie miał informacji o ich istnieniu, choć z poczynionych przez ten Sąd rozważań wynika, że uznał wynikające z nich okoliczności za prawdziwe na podstawie pisemnych wyjaśnień obwinionego. Dołączone do apelacji dokumenty ponad wszelką wątpliwość potwierdzają, że obwiniony w dniu 07 lipca 2011 roku sprzedał pojazd marki A. (...) nr rej. (...) D. K.. Nie zachodziła żadna wątpliwość co do daty zawarcia umowy sprzedaży, mając na uwadze, że skarżący przedłożył potwierdzenie uiszczenia przez nabywcę w dniu 27 października 2011 r. należnego podatku od czynności cywilnoprawnych.

Dane tej osoby, łącznie z jej adresem, obwiniony przekazał Sądowi pierwszej instancji w sprzeciwie od wyroku nakazowego z dnia 09 grudnia 2014 r., podając, że sprzedała ona przedmiotowy pojazd R. B. zamieszkałemu w M.. Dalej obwiniony wyjaśnił, że rozmawiał z R. B. i ustalił, że pojazd w dniu 04 listopada 2013 r. prowadził N. S.. Nadto obwiniony przekazał dane osobowe kierującego, w tym jego adres. W. K. podniósł dodatkowo, że ma 84 lata, a **jego syn informował pisemnie i telefonicznie Straż Gminną w G. o tym, że samochód został sprzedany.**

W tych okolicznościach zasadny jest podniesiony w apelacji zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia. Dysponując powyższymi informacjami Sąd pierwszej instancji zwrócił się jedynie do Straży Gminnej w G. oraz do Starostwa Powiatowego w S. z zapytaniem, czy dokonano zawiadomienia o zbyciu pojazdu marki A. o nr rej. (...) oraz o podanie daty, w jakiej do owego zbycia doszło (k. 27-28). Sąd nie podjął dalszej inicjatywy dowodowej z urzędu i zaniechał wezwania podanych przez obwinionego osób, w tym przede wszystkim D. K., celem przesłuchania ich w charakterze świadków.

Podkreślić należy, że sama negatywna odpowiedź organów, do których zwrócił się Sąd pierwszej instancji, nie uzasadniała odmówienia wiarygodności obwinionemu, który twierdził, że jego syn zawiadomił Straż Gminną w G. o zbyciu pojazdu nie tylko na piśmie, ale także telefonicznie. Uwzględniając wiek obwinionego, wysoce prawdopodobne jest, że bieżącą pieczę nad jego sprawami urzędowymi sprawują jego dzieci. Obwiniony podkreślił, że niniejsza sprawa nie jest jedyną, w której wezwano go do wskazania osoby kierującej jego poprzednim samochodem A. (...). Jak wskazał

obwiniony, dotychczas wykonywał wezwania przychodzące do niego z różnych miejsc kraju, ustalając dane osób kierujących w rozmowie z nabywcą pojazdu.

Także w niniejszej sprawie obwiniony wykazał się trudem, aby ustalić osobę obecnego właściciela przedmiotowego pojazdu, jak i personalia osoby, która kierowała nim w dniu 04 listopada 2013 r. Uwzględniając jego postawę w toku postępowania nie sposób jednoznacznie wykluczyć wiarygodności jego twierdzeń o tym, że zadbał o to, aby jego syn przekazał (...) w G. informację o zbyciu pojazdu. Zwraca uwagę, że Sąd pierwszej instancji zbyt pochopnie odmówił wiarygodności obwinionemu, za to bez większej refleksji oparł się na twierdzeniach zawartych we wniosku o ukaranie, zgodnie z którymi obwiniony nie zastosował się do wezwania.

Zauważyć należy, że do wniosku o ukaranie załączono jedynie notatkę urzędową wraz z potwierdzeniem odbioru pisma przez syna obwinionego. Z ich treści nie wynika jednoznacznie treść wezwania do wskazania, kto kierował pojazdem.

Także dla ustalenia, że obwiniony rzeczywiście otrzymał takie wezwanie, o wskazanej we wniosku o ukaranie treści, konieczne było oparcie się na jego pisemnych wyjaśnieniach. Słusznie podnosi się bowiem w orzecznictwie, że „w sytuacji gdy doręczenie żądania, o którym mowa w art. 78 ust. 4 Prawa o ruchu drogowym, nastąpiło w trybie art. 133 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 38 § 1 k.p.o.w., trzeba oddzielić procesowy aspekt doręczenia pisma, którego skuteczność może opierać się na domniemaniu, od materialnych podstaw odpowiedzialności, których nie można domniemywać” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2010 r., I KZP 15/10, OSNKW 2010, z. 10, poz. 87).

Przede wszystkim stwierdzenia wymaga jednak, że zasadny jest najdalej idący zarzut apelacyjny, tj. podniesienie uchybienia w postaci obrazy prawa materialnego, w postaci art. 96 § 3 k.w. Zgodnie z powołanym przepisem karze grzywny podlega ten, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Z kolei stosownie do art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, **właściciel** lub **posiadacz pojazdu** jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

Sąd pierwszej instancji uznając, że obwiniony nie poinformował Straży Gminnej G. ani Starostwa Powiatowego w S. o zbyciu pojazdu marki A. (...) o nr rej. (...) skonstatował, że to właśnie on był właściwą osobą, do której skierowano wezwanie do udzielenia odpowiedzi odnośnie zdarzenia dotyczącego przekroczenia prędkości i wskazania, komu powierzył ów pojazd do kierowania lub używania. Tym samym Sąd pierwszej instancji de facto dał wiarę twierdzeniom obwinionego, że zbył on pojazd i nie zgłosił tego faktu właściwemu organowi. W ocenie Sądu odwoławczego z okoliczności tej wywiedziono jednak nieprawidłowe wnioski w zakresie wykładni przepisów o ruchu drogowym.

Sąd Rejonowy wadliwie uznał, że zaniechanie wykonania obowiązku zawiadomienia o zbyciu pojazdu, wynikającego z art. 78 ust. 2 pkt 1 Prawa o ruchu drogowym powoduje, że mimo wyzbycia się prawnego i faktycznego władztwa nad pojazdem, to na zbywcy ciąży obowiązek wynikający z art. 78 ust. 4 tej ustawy. Wskazania wymaga, iż z żadnej normy nie da się wyinterpretować, że na dotychczasowym właścicielu spoczywa odpowiedzialność za osoby, które dopuszczają się wykroczeń przy użyciu sprzedanego przez niego pojazdu. Należy w tym miejscu przywołać pogląd z orzecznictwa, zgodnie z którym „obowiązek wynikający z art. 78 ust. 2 p.r.d. ma jedynie charakter porządkowy. Niewykonanie obowiązku wynikającego z treści komentowanego przepisu stanowi jedynie wykroczenie z art. 97 k.w. Nie ma on wpływu na skuteczność zawartej umowy przenoszącej prawo własności pojazdu” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 8 maja 2014 r., II SA/Go 237/14, LEX nr 1465370).

Wobec powyższego okoliczność, że obwiniony będąc poprzednim właścicielem pojazdu zarejestrowanego był obowiązany zawiadomić starostę o zbyciu pojazdu, wbrew twierdzeniom zawartym w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji nie sprawia, że to na nim ciążył obowiązek opisany w art. 78 ust. 4 Prawa o ruchu drogowym.

Wykładnia zaprezentowana przez Sąd pierwszej instancji prowadzi wręcz do rezultatów paradoksalnych. Należałoby bowiem uznać, że brak wykonania obowiązku zarejestrowania pojazdu przez jego nowego właściciela, jak miało to

miejsce w niniejszej sprawie, uzasadnia pociąganie do odpowiedzialności osoby, która nie może mieć jakiegokolwiek wiedzy o osobach kierujących sprzedanym przez nią pojazdem.

Niezależnie od powyższego, na marginesie odnotować należy, iż wobec wskazanej likwidacji oskarżyciela publicznego (...) w G.) ewentualne dodatkowe ustalenie tego, czy w niniejszej sprawie informacja o zbyciu pojazdu oraz wskazanie osoby, która kierowała owym pojazdem w dniu zdarzenia mogła zostać przekazana oskarżycielowi telefonicznie - nie jest już możliwe do procesowego zweryfikowania.

Mając powyższe na uwadze i uznając, iż w aktualnym stanie dowodów w przedmiotowej sprawie zachodzą wątpliwości, których usunąć się nie da, zaskarżony wyrok należało zmienić i uniewinnić obwinionego od zarzutu jego popełnienia. W tym zakresie orzeczono na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.o.w. Z powyższym rozstrzygnięciem nierozzerwalnie związane jest także odmienne orzeczenie co do kosztów procesu za obie instancje, którymi na podstawie art. 630 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.o.w. obciążono Skarb Państwa.